

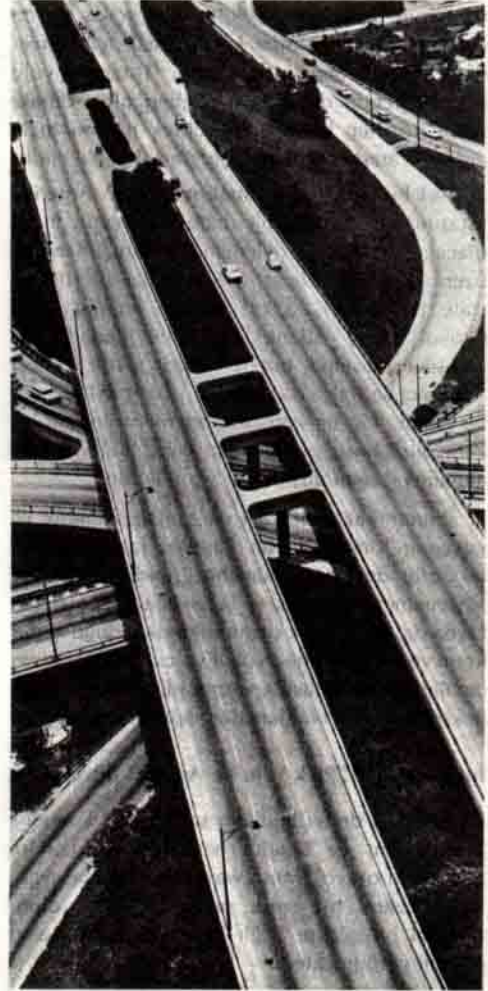
DÜNYA OTOYOLLARI'NDAN İZLENİMLER

Didier MERLIN

Birçok memleketler Freeway, Turnpike, Expressway, Interstate Highway, Autopista, Autostrada, Autobahn, Motorway, ve Autoroute adlarıyla yollarını otomobil için elverişli duruma getirmişlerdir. Genellikle bu memleketlerde yol bölüm ya da bölümlerinin kısa olmasından gurur duyulur. Yalnız Fransa bunlara katılmaz, o bu konuda gerçekçidir, benzine vergi olarak neler ödendiğini bilir, ayrıca birçok noktalarda yakın komşularla kıyaslama yapabilecek durumdadır.

Uzak Batıda Kırılın ve Mesafelerin Büyüklüğü

Birçok dünya otoyolları üzerinde kilometrelerce ve millerce otomobil yolculuğu yaptım. Bunlardan üzerimde gerçekten en kuvvetli etki yapan, Birleşik Amerika Devletlerindeki Uzak Batı (Far West) yolları oldu. Bu da, kuşkusuz sadece bunların otoyol olmasından değil. Kırılın ve mesafelerin büyüklüğü çöllerin uçsuz bucaksızlığı, fırtınaların şiddeti ve süresi, sahra sıcağının sisi içinde kaybolan uzaklıkların hüznü güzelliği, hep, film ve sinemada sürdürülen efsanelerle birleşerek hayali etkiliyor. İster New Mexico, Arizona ve Kaliforniya'nın güneyi, ister Kolorado, Nevada, Utah'ın merkezi, ister Wyoming, Idaho, Montana, Oregon ve Washington Eyaletlerinin biraz ya da tam kuzeyi olsun, ölçülerden edilen izlenim Orta Avrupalı görüşünün dışında görünüyor. Hız sınırlaması olsun olmasın, bu önemli değil, çünkü "bir ak ovayı bir başka ak ova izliyor". Hatta, daha doğrusu toprak rengi ve mavi öyle ki çok kez, kum ufukla karışıyor. Fakat burada da gözönünde tutulması gereken renk değil mesafe; hep mesafe. Nihayet insan "hızlı gitmekten ne çıkar, yarın yine önünde tüketilecek, yüzlerce binlerce kilometre var," diye kendi kendine mırıldanıyor. Dünyanın en motorize memleketinde olmanıza karşın, bu bitmez tükenmez genişlikler, yazın da sıcak, sizi Avrupa'da olduğundan daha çok arabanızın makine durumuyla, özellikle radyatördeki soğutma suyunun derece ve düzeyi ile, aynı zamanda yakıt tamamlama noktalarıyla ilgilenmeğe zorlu-

Los Angeles'te değiştiriciler.

yor. Kaputu, Batıdaki servis istasyonlarında satılan bir su sepeti ile donanmış arabalara her zaman rastlanıyor.

Amerika Birleşik Devletlerinin, herşeyi büyük olarak düşünmek eğiliminde olduğumuz bu bölgelerinde insanı şaşırtan şey, haritada görünen bazı yerlerin son derece önemsiz bir durumda olmalarıdır. Bunlar aslında nüfus merkezinden çok bir servis istasyonu, bir snack-bar, lokanta ve bir ya da iki motelden ibaret konak yerleridir. Her yanda da üç veya dört yüz kilometreyi bulan çöllere uzanmaktadır. Otoyolların görünüm ve yaşamı, büyük şehir dolaylarında ve Doğu'nun endüstrileşmiş bölgelerinde kuşkusuz, hepten değişmektedir. Buralarda artık yolcunun uğraşı yön belirlemekle, çıkış ya da gereken yön değişimini kaçırmamak için önceden uygun yolu tutma işidir. Tutacağı yolu şaşırmak çetin dolaşmalara sebep olur, duraksama ise, hep birden, en yüksek nizami hızla giden bu arada kalabalığı için de çok tehlikelidir.

Tek bir kırmızı ışık olmaksızın Kuzey Amerika Kıtasını bir baştan bir başa geçmenin nasıl olacağı şimdiden söylenemez. Tamamlanmak üzere olan Eyaletlerarası Karayollarının (Interstate Hiphways) 66.000 Km.'si, bilindiği gibi Otoyol olup, Atlantikle Pasifik Kanada ile Meksika arasında birçok arteri vardır. Fakat Almanya ve İtalya'da edinilen izlenime bakınca, bir günde, hiç bir zaman modern ve normal bir karayolu ağında olduğundan daha fazla mesafe alınmayacağını düşünmek yerinde olur.

Bunun kazandıracağı da zaman, rahatlık ve güvendir. Kimbilir, belki tecrübesi fazla olmayan bir şoför de mesafe kazanır, şimdiden bir şey söylenemez. Otoyolun sağlayacağı bir başka fayda da, bir Fransız demiryolunda olduğu kadar kesin ve harfi harfine uyulan yolculuk plânlarının yapılabilmesine olanak vermesidir; halbuki geleneksel yolda iyi oranlamalar yapmak çok güçtür.

İngiltere'de M. Pick Yolu İle Aradaki Büyük Fark

İngiltere'de iyi bildiğim sadece M1 Londra - Birmingham ile Londra havaalanı ve Londra arasındaki otoyol (motorway) dur. Burada uygulanan azami hız sınırı saatte 112 km. olup, bireysel bir görüşe bağlı kalınca insana aşırı önemli görünmektedir.

Ancak İngiliz otoyollarına çok kez kalın sis oturduğunu bazen de tufansal yağmurlar yağdığını belirtmek yerinde olur.

Britanya otoyolu, nedendir bilmem, bana, bildiklerimin en sıkıcısı olarak görünmektedir ve bu izlenimde, hız sınırlamasının payı da pek fazla değildir. Kanımca M. Pickwick'in dar ve dönemeçli, fakat yüzlerce yıllık köylerden geçen

çok ilgi çekici yolu ile çok çıkarıcı ve az yararlı otoyolu arasında büyük fark var.

Autobahn (Otoban) En İyi Deneyim (En Azından) Doğru

Otoban birçok yerlerde artık o kadar yaşanmış ki, ilerleme, kendi kendini tüketiyor; çünkü birbirini izleyen aşırı bozukluklar boyuna bir inşaattan ötekine geçme zorunluğu yaratıyor. Ortalama hızın çok düşmüş olması, otoyol ağının genel ekonomisini sorun haline getirmiştir. Ruhr da, ağır araç trafiğinin çok fazlalaşmış olması, yolcu trafiğiyle yük trafiğinin ayrılması (ya şeritleri artırarak, örneğin, sağda iki şeridi endüstri araçlarına ayırmak ya da her çeşit taşıma için ayrı bir otoyol yapmak suretiyle) üstünde şimdiden mutlaka düşünmek gerekliliğini göstermiştir. Sarrebrück - Mannheims arası yine güzel, fakat Münich ve Salzburg'a giden kısımlarla Frankfurt ya da Köln - Bäle eksenini günün birçok saatlerinde doygundur (meşbu), şöyle ki, buralarda, sık sık duraklamalar olmakta, ya da hız düşmektedir. Çoktandır Hanover'den Hamburg'a gitmedim. Bu kısım benim gördüğüm zaman çok güzeldi.

Avrupalı olarak, bana öyle geliyor ki, hem trafik güvenliği hem de gelecekteki plânlar bakımından, bize üzerinde en fazla durma olanağını Alman otoyol ağı verecektir.

Dinamizm, endüstri ile ekonomideki genlik (geçim genişliği) burada gelişme halindeki memleketler için, yapıcı basınçlar yaratmıştır.

Autostrada Latin Özgürlüğünü Koruyor

Génes'le Menton arasında, hemen hemen ardi arkası gelmeyen bir sürü viyadük ve tünelle Akdeniz boyunca giden kısımda olsun, Po ovasında uzanırken ya da Apeninleri dolaşırken olsun Autostrada (otostrado) Latin özgürlüğünü korumaktadır. Almanya'nın bazı bölgelerinde artık hep olağan hale gelen yoğunluk, burada çok seyrek. Otoyola değgin İtalyan görgüsü birçok bakımlardan ilgi çekici: güneyin birleştirilmesi, soyutlanmış bölgelerin bilinmesi (Abruzzes'ler, Calabre ve genel olarak çizmenin aşağısı) taşımalar ve endüstriyel gelişme, milletlerarası turizme yansıtma.

Ben daha birçok dünya otoyolları üzerinde yolculuk yaptım, bunlardan çoğu henüz bu bakımdan işin başlangıcındalar, otoyolları kısa kollardan ibaret, uzun bağlantılar çok az.

LA PREVENTIAN ROUTIERE'den

Çeviren: Nizamettin ÖZBEK